



Ennakkotarkastus

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi saamelaiskäräjistä annetun lain ja rikoslain 40 luvun 11 §:n muuttamisesta

Saamelaismääritelmä 1 luku 3 §

Säätämisyjärjestysperusteluissa tulisi vielä lyhyesti tarkemmin käsitellä sitä, millä perusteella ratkaisua ns. lappalaisperusteen poistamisesta ja sen myötä todennäköisesti poistuvista äänioikeuksista ei pidetä oikeusvarmuuden ja luottamuksen suojan kannalta kiellettyinä toimina. Totean samalla, että viimeaikaisten kansainvälisten ihmisoikeuksia valvovien elinten ratkaisukäytännön valossa lainsäätäjällä on harkintavallassaan mahdollisuus ja perusteltuakin tehdä ehdotettu muutos ja antaa enemmän painoarvoa saamelaisyhteisön hyväksynnällä jäsenekseen.

On mahdollista, että esimerkiksi kasvattivanhempien myötä jokin lapsi on voinut tulla saamenkieliseksi, ja lakiehdotus ei näyttäisi tältä osin mahdollistavan ottamista vaaliluetteloon itseidentifikaatiosta ja mahdollisesta yhteisön hyväksynnästä jäsenekseen huolimatta. Totean myös, että termi ”kotikieli” muiden Pohjoismaiden tapaan saattaisi olla ryhmään kuulumisen objektiivisten tunnusmerkkien perusteella parempi ratkaisu. Nämäkin seikat olisi hyvä yhdenvertaisuus ja lain tarkoitus huomioon ottaen todeta säätämisyjärjestysperusteluissa. Perusratkaisun voidaan kuitenkin arvioida olevan valtiosääntöisesti hyväksyttävissä.

Muuta

Perustelut s. 9 : Hallituksen esityksen ennakkotarkastukseen voi viitata nimenomaan valtioneuvoston oikeuskanslerin ennakkotarkastuksena ja tällöin on asianmukaista myös kertoa tiiviisti,

mitä muutoksia esitykseen on sen perusteella tehty. Oikeuskanslerin huomautukset suositellaan käsiteltäväksi esityksessä samankaltaisesti kuin lainsäädännön arviointineuvoston mahdollisen lausunnon havainnot ja suositukset.

Perustelut s. 44 : Lain tavoitteena on muun muassa pyrkiä vahvistamaan saamelaiskäräjien tehtävän dynaamisuutta. Lain ja esityksen tavoitteilla on tärkeä merkitys lain tulkinnessa, joten olisi perusteltua avata, mitä tehtävän dynaamisuus tarkoittaa.

Perustelut s. 59 : FINGRID ja GASGRID ovat valtiovarainministeriön hallinnonalan yhtiöitä (eivät TEM:n) (VNA valtiovarainministeriöstä (610/2003) 2 §

Ehdotetun 8 §:n osalta olisi selvemmin niin pykälässä kuin perusteluissa todettava, miltä osin saamelaiskäräjät toimii valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena ja käyttää sen toimivaltaa.

Saamelaiskäräjistä annetun lain 4 a §:ään lisättäisiin viittaus sähköisestä asioinnista viranomaisissa annettuun lakiin. Säännöstä olisi kokonaisuutena kuitenkin arvioitava uudelleen ja tarkistettava laajemmin. Viittaus henkilötietolakiin on vanhentunut, koska laki on kumottu. EU:n tietosuoja-asetus on suoraan sovellettavaa ja sitä joka tapauksessa sovelletaan saamelaiskäräjiin. Lisäksi olisi perustuslakivaliokunnan uudemman käytännön valossa yleensäkin pohdittava viittaussäännösten tarvetta, sillä jos saamelaiskäräjät ovat viranomainen, tulee hallinnon yleislainsäädäntö niihin joka tapauksessa sovellettavaksi. Tämä olisi selvennettävä perusteluissa ja sen mukaisesti viittaussäännös uudistettava kokonaan. Tärkeää on myös, että lain ja sen perustelujen perusteella on selvää, tuleeko esimerkiksi digitaalisessa hallinnossa yhtä tärkeämmän julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) säännökset sovellettaviksi saamelaiskäräjien ja niiden toimielinten toiminnassa.

Saamelaiskäräjistä annetun lain 41 b §:ssä olisi selvyiden vuoksi perusteltua viitata suoraan tuomioistuinlain 10 luvun 1 §:n 1 momentin säännökseen ”tuomarin yleisten kelpoisuusehtojen” sijasta.